

OKVIRNI SPORAZUM O SLIVU RIJEKE SAVE

PREAMBULA

Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Republika Slovenija i Savezna Republika Jugoslavija (u daljem tekstu: strane),

prepoznavajući presudnu važnost prekogranične saradnje Strana usmjerenu na održivi razvoj sliva rijeke Save;

u želji za uspostavljanjem plovidbe, održavanja i označavanja plovnih dijelova rijeke Save i njenih pritoka, radi regulisanja međunarodnog režima plovidbe, kako je određeno Konvencijom o režimu plovidbe Dunavom (Beograd 1948.);

svjesne potrebe unapređenja održivog upravljanja vodama regulisanjem korištenja, zaštite voda i vodnog ekosistema, te zaštite od štetnih uticaja voda u slivu rijeke Save, uzimajući u obzir Konvenciju o saradnji na zaštiti i održivoj upotrebi rijeke Dunav (Sofija 1994.);

uzimajući u obzir velike političke, ekonomske i društvene promjene, koje su se nastale u regiji sliva rijeke Save;

opredjeljujući se za održivi razvoj regije putem saradnje država u regiji s ciljem da se ovaj Sporazum na odgovarajući način uklopi u integracijske procese Evropske Unije;

želeći razvijati uzajamnu saradnju baziranu na principima jednakih prava, državnog suvereniteta i teritorijalnog integriteta, dobroj volji i dobrosusjedskim odnosima;

svjesne sve veće važnosti koja se pridaje zaštiti okoliša i prirodnih resursa, kao i potrebe jačanja saradnje radi efektivne zaštite sliva rijeke Save;

priznajući veliki značaj sliva rijeke Save i njenog okoliša, kao i prirodnih bogatstava za privredno i društveno blagostanje i životni standard građana;

uzimajući u obzir koristi za Strane i štete koje se mogu izbjeći ili ublažiti zajedničkim djelovanjem Strana u okviru saradnje na slivu rijeke Save;

imajući na umu da je sliv rijeke Save dio Dunavskog sliva, te da se međunarodni pravni režimi, ustanovljeni multilateralним instrumentima međunarodnog vodnog prava, međunarodnog prava o okolišu i propisa Evropske Unije primjenjuju na vodne resurse sliva rijeke Dunav;

u želji da udruže napore na održivom upravljanju vodnim resursima sliva rijeke Save, s naporima drugih zemalja i međunarodnih institucija koje se odnose na sliv Dunava;

priznajući važan doprinos Pakta o stabilnosti za jugoistočnu Evropu i međunarodne zajednice, te u želji da nastave saradnju na bazi ovog Sporazuma;

sporazumjele su se kako slijedi:

DIO I.

OPŠTE ODREDBE

Član 1. Definicije

Za potrebe ovog Sporazuma:

- a) "Prekogranični uticaj" označava bilo koju štetnu posljedicu na riječni okoliš izazvanu promjenom vodnog režima, nastalu ljudskim djelovanjem, koja se proteže izvan područja pod jurisdikcijom jedne Strane, a koja promjena može uticati na život i imovinu, sigurnost objekata i na vodni ekosistem.
- b) "Sliv rijeke Save" je geografsko područje koje se proteže preko teritorija Strana, određeno(razvođem) vododjelnicama rijeke Save i njenih pritoka, koje obuhvata površinske i podzemne vode koje teku prema zajedničkom ušću.
- c) "Vodni režim" označava stanje količina i kvaliteta voda u slivu rijeke Save u prostoru i vremenu uzrokovano uticajem ljudskih djelatnosti ili prirodnih promjena.

Član 2. Cilj Sporazuma

1. Strane će saradivati radi postizanja slijedećih ciljeva:
 - a) uspostavljanja međunarodnog režima plovidbe rijekom Savom i njenim plovnim pritokama;
 - b) uspostavljanja održivog upravljanja vodama; i
 - c) poduzimanja mjera za sprječavanje ili ograničavanje opasnosti, te za smanjenje i uklanjanje štetnih posljedica nastalih uslijed poplava, leda, suša i nezgoda koje uključuju materije opasne za vode.
1. U svrhu ostvarenja ciljeva iz stava 1. ovog člana Strane će saradivati u procesu izrade i provedbe zajedničkih planova i programa razvoja sliva rijeke Save, ta na usklađivanju svojih propisa s propisima Evropske Unije.

DIO II.

OPŠTI PRINCIPI SARADNJE

Član 3. Opšta obaveza saradnje

1. Strane će saradivati na osnovu suverene jednakosti, teritorijalnog integriteta, uzajamne koristi i dobre volje, a radi postizanja ciljeva ovog Sporazuma.
2. Strane će saradivati u skladu s Direktivom 2000/60/EC Parlamenta i Vijeća EU od 23. Oktobra 2000. godine, kojom se uspostavlja okvir za aktivnostima Zajednice na području politike voda (u daljem tekstu: Okvirna direktiva EU o vodama).

Član 4. Razmjena podataka i informacija

U skladu sa članom 3. ovog Sporazuma Strane će redovno razmjenjivati informacije o vodnom režimu sliva rijeke Save, režimu plovidbe, propisima, organizacijskim strukturama, te administrativnoj i tehničkoj praksi.

Član 5. Saradnja sa međunarodnim organizacijama

Strane će u provedbi ovog Sporazuma posebno saradivati sa:

- a) Međunarodnom Komisijom za zaštitu rijeke Dunav (u daljem tekstu: ICPDR);
- b) Dunavskom Komisijom;
- c) Ekonomskom Komisijom za Evropu Ujedinjenih Nacija (UN/ECE);
- d) Institucijama Evropske Unije.

Član 6. Saradnja s nacionalnim organizacijama (vlastima ili tijelima)

1. Strane su saglasne odrediti organizacije (vlasti ili tijela) nadležne za provedbu ovog Sporazuma na dijelu sliva rijeke Save koji se nalazi na njihovim teritorijima.
2. Strane su saglasne u roku od godinu dana obavijestiti predsjednika Međunarodne komisije za sliv rijeke Save (kako je utvrđeno članom 15. ovog Sporazuma) o organizacijama (vlastima ili tijelima) iz stava 1. ovog člana.

Član 7. Princip razumne i pravične upotrebe voda

1. Strane na svojoj teritoriji imaju pravo koristiti razuman i pravičan dio vodnih resursa sliva rijeke Save.
2. Što je razuman i pravičan dio u smislu stava 1. ovog člana odredit će se za svaki pojedinačni slučaj u svjetlu relevantnih faktora prema međunarodnom pravu.

Član 8.
Prekogranični uticaj

1. Strane će sporazumno regulisati sva pitanja koja se tiču provedbe mjera u cilju obezbjeđenja jedinstva vodnog režima u slivu rijeke Save, te otklanjanja ili smanjenja prekograničnih posljedica na vode drugih Strana, koje su uzrokovane obavljanjem privredne i druge djelatnosti.
2. U tu svrhu Strane će posebnim protokolom urediti postupak izdavanja vodopravnih akata (uslove, dozvole i saglasnosti) za objekte i aktivnosti koji mogu imati prekogranični uticaj na jedinstvo režima voda.

Član 9.
Princip o nenanošenju štete

1. Strane će, koristeći vode sliva rijeke Save na svojoj teritoriji, saradivati i poduzimati sve odgovarajuće mjere za sprječavanje nastanka značajnih šteta za drugu Stranu ili Strane.

DIO III.

PODRUČJA SARADNJE

Član 10
Režim plovidbe

1. Plovidba rijekom Savom od Siska do ušća u Dunav i na svim plovnim dijelovima pritoka Save slobodna je za trgovačka plovila svih država.
2. Ove odredbe ne odnose se na promet između luka koje se nalaze unutar teritorije jedne Strane.
3. Trgovačka plovila imat će pravo slobodnog ulaza u luke na plovnim putevima iz stava 1. ovog člana radi utovara ili istovara, snabdjevanja i drugih srodnih radnji, uz uslov poštivanja nacionalnih propisa Strane na čijoj se teritoriji luka nalazi, kao i pravila koje donosi Savska komisija.
4. Strane će poduzimati mjere za održavanje plovnih puteva na svojoj teritoriji u plovnom stanju kao i poduzimati mjere radi poboljšavanja uslova plovidbe, te neće sprječavati ili stvarati prepreke za plovidbu.

5. Plovidba ratnih brodova, brodova koji obavljaju policijsku ili upravnu funkciju ili općenito obavljaju bilo kakav drugi oblik javne službe, nije dopuštena izvan granica države čiju zastavu viju, osim ako odnosne Strane nisu dogovorile drugačije.

6. Strane su saglasne da posebnim Protokolom o režimu plovidbe regulišu sva pitanja u vezi s plovidbom kao što su:
 - a) institucionalna pitanja (pravila plovidbe, tehnička pravila za plovila, obilježavanje plovnih puteva i dr.);
 - b) troškove koji se odnose na održavanje plovnih puteva i režim plovidbe.

7. Određivanje kinete plovnog puta na dijelu rijeke Save i njenim plovnim pritokama koje čine državnu granicu između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske ostaje u isključivoj nadležnosti te dvije države.

8. Određivanje kinete plovnog puta na dijelu rijeke Save i njenim plovnim pritokama koje čine državnu granicu između Bosne i Hercegovine i Savezne Republike Jugoslavije ostaje u isključivoj nadležnosti te dvije države.

Član 11. Održivo upravljanje vodama

Strane su se sporazumjele o saradnji u upravljanju vodnim resursima sliva rijeke Save na održiv način, što podrazumijeva integralno upravljanje površinskim i podzemnim vodnim resursima na način koji će obezbijediti:

- a) vode u dovoljnoj količini i odgovarajućeg kvaliteta za očuvanje, zaštitu i unapređenje vodnog ekosistema (uključujući floru, faunu i ekosisteme prirodnih jezera i močvara);
- b) vode u dovoljnoj količini i odgovarajućeg kvaliteta za plovidbu i ostale oblike upotrebe/korištenja;
- c) zaštitu od štetnog djelovanja voda (poplave, prekomjernih podzemnih voda, erozija, opasnosti od leda);
- d) rješavanje sukoba interesa uzrokovanih različitim upotrebama i korištenjima; i
- e) efektivnu kontrolu vodnog režima.

Član 12. Plan upravljanja slivom rijeke Save

1. Strane su saglasne izraditi zajednički i/ili jedinstveni Plan upravljanja vodnim resursima sliva rijeke Save, te saradivati u pripremnim radnjama za njegovu izradu.
2. Plan upravljanja slivom rijeke Save donose Strane na prijedlog Međunarodne komisije za sliv rijeke Save.
3. Saradnja iz stava 1. ovog člana biti će usklađena s aktivnostima ICPDR-a.
4. Pitanja koja se odnose na pripremu i provedbu Plana upravljanja slivom rijeke Save mogu se regulisati posebnim protokolima.

Član 13.

Vanredni uticaji na vodni režim

1. Strane će uspostaviti usklađeni ili zajednički sistem mjera, aktivnosti, upozoravanja i uzbunjivanja u slivu rijeke Save za vanredne uticaje na vodni režim, kao što su iznenadna i akcidentna zagađenja, ispuštanje umjetnih akumulacija i retencija uzrokovanih urušavanjem ili neodgovarajućim rukovanjem, poplavama, ledom, sušom, nestašicom vode i sprječavanjem plovidbe.
2. U izvršavanju obaveza iz stava 1. ovog člana, Strane će djelovati u skladu s aktivnostima poduzetim u okviru Konvencije o zaštiti i održivom korištenju rijeke Dunav i prema postupcima dogovorenim unutar ICPDR-a.

DIO IV.

MEHANIZMI SARADNJE

Član 14. **Sastanak Strana**

1. Prvi sastanak Strana održat će se najkasnije godinu dana nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma. Nakon toga, redovni sastanak Strana održavat će se najmanje jednom svake dvije godine, ukoliko Strane drugačije ne odluče ili na pisani zahtjev bilo koje Strane.
2. Na svojim sastancima Strane će razmatrati primjenu ovog Sporazuma na osnovu izvještaja Međunarodne komisije za sliv rijeke Save, te će:
 - a) ocjenjivati rad i djelovanje Međunarodne komisije za sliv rijeke Save i donositi odluke na osnovu njenih preporuka;
 - b) razmatrati i usvajati prijedloge za donošenje protokola i izmjena ovog Sporazuma; i

- c) razmatrati i poduzimati dodatne mjere koje mogu biti potrebne za postizanje ciljeva ovog Sporazuma.
3. Sve odluke na sastanku Strana donose se konsenzusom.

Član 15.

Međunarodna Komisija za sliv rijeke Save

1. Radi provedbe ovog Sporazuma Strane će osnovati Međunarodnu komisiju za sliv rijeke Save (u daljem tekstu: Savska komisija).
2. Komisija ima međunarodnu pravnu sposobnost potrebnu za obavljanje svojih funkcija.

Član 16.

Funkcije Savske komisije

1. Radi provedbe ovog Sporazuma Savska komisija donosi:
 - a) odluke u cilju obezbjeđenja sigurnosti plovidbe;
 - b) odluke o uslovima finansiranja izgradnje plovnih puteva i njihovom održavanju;
 - c) odluke o svom radu, budžetu i postupcima;
 - d) preporuke o svim drugim pitanjima u vezi s provedbom ovog Sporazuma.
2. Odluke Savske komisije iz stava 1. ovog člana obavezujuće su za sve Strane, osim ako, za odluke iz a) i b), neki od članova Savske komisije povuče svoj glas u roku od 30 dana od dana donošenja odluke ili ne izvijesti Savsku komisiju da odluka podliježe odobrenju nadležnog tijela njegove/njene države.

Član 17.

Finansiranje Savske komisije

Savska komisija bit će finansirana sredstvima redovnog godišnjeg doprinosa Strana i sredstvima iz drugih izvora.

Član 18.

Sekretarijat

1. Savska komisija osniva Sekretarijat.
2. Sekretarijatom upravlja sekretar, koji ima tri zamjenika.
3. Za svoj rad sekretar je odgovoran Savskoj Komisiji.

Član 19.

Sjedište Savske komisije

1. Sjedište Savske komisije je u _____.
2. Savska komisija je ovlaštena da u izvršavanju svojih funkcija sklopi s državom domaćinom Sporazum o sjedištu.
3. Strane se mogu dogovoriti o promjeni sjedišta Savske komisije.

Član 20. Statut

1. Savska komisija ima Statut koji je sastavni dio ovog Sporazuma, kao Aneks I.
2. Statutom se uređuju sva pitanja koja se odnose na rad Savske komisije i njenog sekretarijata.

Član 21. Praćenje provedbe Sporazuma

1. Strane su saglasne utvrditi metodologiju stalnog praćenja provedbe Sporazuma i aktivnosti koje se na njemu baziraju.
2. Metodologija praćenja provedbe uključuje blagovremenu dostupnost informacija zainteresiranim osobama i javnosti, koju će obezbjediti tijela nadležna za provedbu ovog Sporazuma.
3. Strane će utvrditi metodologiju praćenja provedbe Sporazuma najkasnije dvije godine nakon njegovog stupanja na snagu.

DIO V. RJEŠAVANJE SPOROVA

Član 22.

Opšte odredbe

1. U slučaju spora između dvije ili više Strana u vezi s tumačenjem ili provedbom ovog Sporazuma, Strane će ga nastojati riješiti pregovorima.
2. Ukoliko odnosne Strane ne uspiju riješiti spor putem pregovora, na zahtjev jedne od njih, mogu zajednički zatražiti dobre usluge, posredovanje ili mirenje od treće strane ili se mogu sporazumjeti da spor iznesu pred arbitražu u skladu s Aneksom II. ovog Sporazuma, ili pred Međunarodni sud.

3. Ako u roku od 6 mjeseci od podnošenja zahtjeva iz stava 1. ovog člana odnosno Strane ne postignu rješenje spora kroz pregovore, dobre usluge, posredovanje ili mirenje, bilo koja odnosna Strana može zatražiti osnivanje nezavisnog stručnog odbora za utvrđivanje činjenica.

Član 23.

Stručni odbor za utvrđivanje činjenica

1. Stručni odbor za utvrđivanje činjenica (u daljem tekstu: Odbor) sastoji se od tri stručnjaka. Svaka Strana u sporu imenuje po jednog stručnjaka. Ta dva stručnjaka će sporazumno izabrati trećeg, koji nije državljanin ni jedne od odnosnih Strana, a koji će biti predsjednik Odbora;
2. Ako jednu stranu u sporu čine dvije ili više Strana Sporazuma, one će zajednički imenovati jednog stručnjaka Odbora.
3. Ako se tako imenovani članovi Odbora ne mogu dogovoriti o izboru predsjednika u roku tri mjeseca od zahtjeva za osnivanjem Odbora, bilo koja odnosna Strana može zahtijevati od predsjednika Međunarodnog suda da imenuje predsjednika koji neće biti državljanin ni jedne od odnosnih Strana.

Član 24.

Uloga Stručnog odbora za utvrđivanje činjenica

1. Odbor će utvrditi pravila svog postupka.
2. Strane u sporu obvezne su, na zahtjev Odbora, obezbjediti sve informacije u vezi sa sporom, kao i dozvoliti Odboru pristup na svoje teritorije i pregled lokacija, uređaja i opreme za potrebe njegovog rada, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.
3. Strane i stručnjaci će štiti povjerljivost svake informacije koju u povjerenju dobiju tokom rada Odbora.
4. Odbor donosi izvještaj o svojim nalazima, uključujući obrazloženje za te nalaze, većinom glasova. Ako izvještaj nije donešen jednoglasno, može biti podneseno odvojeno mišljenje koje će biti uključeno u izvještaj.
5. Odbor podnosi odnosnim Stranama izvještaj u roku od dva mjeseca od dana svog osnivanja, osim ako ne bude smatrao potrebnim produžiti taj rok za ne više od slijedeća dva mjeseca.
6. Troškove rada Odbora snose odnosne Strane u jednakim dijelovima.

DIO VI.
ZAVRŠNE ODREDBE

Član 25.
Aneksi

Aneksi su sastavni dio ovog Sporazuma.

Član 26.
Izmjene Sporazuma

1. Svaka Strana može predložiti izmjene ovog Sporazuma.
2. Tekst predloženih izmjena dostavlja se u pisanom obliku sekretarijatu koje će ga proslijediti svim stranama najkasnije devedeset dana prije sastanka Strana na kojem se predlaže njegovo donošenje;
3. Strane donose predložene izmjene konsenzusom. Predsjednik Savske komisije obavijestit će depozitara o svakoj izmjeni koje su donijele Strane.
4. Izmjene stupaju na snagu, *mutatis mutandis*, u skladu s postupkom iz člana 28. ovog Sporazuma.

Član 27.
Rezerve

Rezerve na ovaj Sporazum nisu dozvoljene.

Član 28.
Trajanje i stupanje na snagu

1. Ovaj Sporazum sklapa se na neodređeno vrijeme.
2. Ovaj Sporazum podliježe ratifikaciji.
3. Isprave o ratifikaciji bit će što prije dostavljene depozitaru utvrđenom u članu 33. ovog Sporazuma. Depozitar će obavijestiti Strane o datumu polaganja svake isprave o ratifikaciji.
4. Ovaj Sporazum stupa na snagu tridesetog dana nakon dana deponiranja četvrte isprave o ratifikaciji. Depozitar će obavijestiti Strane o datumu stupanja na snagu Sporazuma.

Član 29.
Ostali ugovori

- 1) Ništa u ovom Sporazumu ne utiče na prava i obaveze Strana koja proizilaze iz bilo kojeg drugog sporazuma koji je na snazi na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma.
- 2) Za provedbu ovog Sporazuma Strane mogu sklopiti posebne dvostrane ili višestране sporazume ili dogovore koji ne smiju biti s njim u suprotnosti.
- 3) Strane će se dogovoriti o prilagođavanju postojećih dvostranih ugovora, ako je to neophodno, da bi se uklonila proturječja s osnovnim principima ovog Sporazuma.

Član 30. Protokoli

1. Radi provedbe ovog Sporazuma Strane će, osim protokola navedenih u drugim odredbama ovog Sporazuma, sklopiti i druge protokole radi regulisanja:
 2. odbrane od poplave, prekomjernih podzemnih voda, erozije, leda, suše i manjka vode;
 3. upotrebe/korištenja voda;
 4. eksploatacije kamena, pijeska, šljunka i gline;
 5. zaštite i poboljšanja kvaliteta i količine voda;
 6. zaštite vodnih ekosistema;
 7. sprječavanja zagađivanja voda usljed plovidbe;
 8. vanrednih situacija.
1. Strane se mogu dogovoriti o sklapanju i drugih protokola potrebnih za provedbu ovog Sporazuma.

Član 31. Prestanak i povlačenje

- 1) Ovaj Sporazum može prestati uz pristanak svih Strana.
- 2) Bilo koja Strana može se povući iz ovog Sporazuma uz pisanu obavijest depozitaru Sporazuma, koji će potvrditi prijem obavijesti i odmah je proslijediti ostalim Stranama.
- 3) Obavijest o povlačenju proizvodi efekat godinu dana nakon dostave depozitaru, osim ako obavijest prije toga ne bude povučena ili se strane drugačije ne dogovore.
- 4) Ako se preostale Strane u ovom Sporazumu ne dogovore drugačije, povlačenje iz stava 2. ovog člana neće osloboditi Stranu koja je dostavila obavijest o povlačenju, od bilo kojih njenih obaveza u vezi s programima, projektima i studijama započetih u okviru ovog Sporazuma.

Član 32. Međudržavne granice

Odredbama ovog Sporazuma kao i njegovom primjenom ničim se ne zadire u pitanje utvrđivanja i označavanja međudržavnih granica između Strana.

Član 33.
Depozitar

1. Vlada Strane na čijoj je teritoriji potpisan ovaj Sporazum deponovat će jedan original ovog Sporazuma kod Generalnog Sekretara Ujedinjenih Nacija, koji će biti njegov depozitar.
2. Nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, depozitar će obezbijediti njegovu registraciju u skladu s članom 102. Povelje Ujedinjenih Nacija.

Sastavljeno u _____, dana _____
u pet originala na engleskom jeziku, od kojih po jedan zadržava svaka Strana, a jedan će biti deponovan kod depozitara.